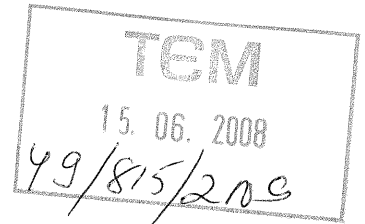

YPO/JM/uh

15.6.2009

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Kirjeenne 15.4.2009 nro 49/815/2009

FENNOVOIMA OY:N YDINVOIMALAITOSHANKETTA KOSKEVA PERIAATEPÄÄTÖSHAKEMUS

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa Fennovoima Oy:n valtioneuvostolle jättämästä ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevasta hakemuksesta. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hankkeessa suunnitellaan rakennettavaksi joko kiehutusvesi- tai painevesityyppinen ydinvoimalaitosyksikkö tai kaksi samantyyppistä ydinvoimalaitosyksikköä. Reaktorin lämpöteho olisi 4300 – 6800 MW ja sähköteho olisi suuruusluokkaa 1500 – 2500 MW ja laitoksen tekninen käyttöikä olisi noin 60 vuotta. Hankkeeseen liittyy myös uuden laitoksen toiminnassa syntyvän käytetyn ydinpolttoaineen välivarastointi sekä vähä- ja keskiaktiivisen voimalaitosjätteen loppusijoitus. Hakemukseen sisältyy myös vähä- ja keskiaktiivisen voimalaitosjätteen loppusijoituslaitoksen periaatepäätöshakemus. Lisäksi hankkeeseen liittyy voimansiirtoyhteys kantaverkkoon.

Fennovoiman ydinvoimalaitokselle on kolme vaihtoehtoista sijoituspaikkaa: Pyhäjoen Hanhikivi, Ruotsinpyhtään Gäddbergsö ja Simon Karsikko.

SAK viittaa joulukuussa 2008 antamaansa lausuntoon kyseisen ydinvoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Hankkeen perusteluna on se, että Suomessa tarvitaan edelleen energiantuotannon lisäämistä, vaikka taloustaantuma onkin tilapäisesti vähentänyt sähkön käyttöä. Valtioneuvoston marraskuussa 2008 hyväksymässä ilmasto- ja energiastrategiassa on arvioitu sähkön kulutuksen nousevan perusuravaihtoehdossa 103 TWh:iin vuonna 2020. Energiateollisuus ja Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ovat arvioineet sähkönkulutuksen nousevan vuoteen 2020 mennessä 107 TWh:iin ja vuoteen 2030 mennessä noin 115 TWh:iin. Näissä arvoissa on otettu jo huomioon energiatehokkuuden paraneminen. Erilaisista ennusteista huolimatta on

YPO/JM/uh

15.6.2009

selvää, että tarvetta uuden ydinvoimalan kautta saatavalle sähköntuotannon lisäkapasiteetille on olemassa.

SAK:n edustajakokouksen 2006 käsittelemässä Muutoksen suunta - osaava ja oikeudenmukainen Suomi –asiakirjassa todetaan, että kohtuuhintaisen sähköenergian saanti on turvattava huolehtimalla riittävästä omavaraisuudesta ja jatkamalla monipuolisen energiantuotannon linjaa. Ilmasto- ja kustannussyistä etusijalle on asetettava päästöttömät vaihtoehdot.

SAK, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry ja Sähköalojen ammattiliitto esittivät vuonna 2007 yhteiset suosituksensa energiapolitiikan kehittämiseksi. Järjestöjen puheenvuorossa esitetty Suomen malli vuoteen 2025 lähtee monipuolisen energialinjan jatkamisesta. Riittävän energian turvaamiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi Suomessa tarvitaan kaikkien keinojen samanaikaista ja tehokasta käyttöä. Tämä merkitsee energian säästöä ja energiatehokkuuden lisäämistä, uusiutuvan energian sekä ydinvoiman lisäämistä. Perusvoiman tuotannossa ydinvoima tarjoaa päästöttömän vaihtoehdon ja korvaa fossiilisia polttoaineita.

Maailmanlaajuiset sekä EU-tason tavoitteet ja sopimukset edellyttävät myös Suomelta selkeitä vähennyksiä kasvihuonekaasupäästöihin. Eduskunnan käsittelyssä olevassa hallituksen selonteossa ilmasto- ja energiastrategiasta on linjattu energiapolitiikan keskeiset tavoitteet ja keinot, joilla toteutetaan myös EU:n päätöksistä Suomelle tulevat velvoitteet. Selonteon lähtökohta on monipuolisen energiantuotannon linja ja pyrkimys energiaomavaraisuuteen. Selonteossa on varauduttu ydinvoiman lisärakentamiseen.

EU:n päästörajoitusten edelleen tiukentuessa Suomen on käytännössä mahdotonta täyttää kansainvälisiä sitoumuksiaan, mikäli kaikki päästöttömät energiavaihtoehdot eivät ole käytettävissä. Kyse on myös sähkön hinnannousupaineiden hillitsemisestä ja Suomen kansantaloudelle aiheutuvan päästökauppalaskun pienentämisestä.

Energiankulutuksen kasvua on pyrittävä hillitsemään energiaa säästämällä ja energiatehokkuutta lisäämällä. Suomessa tarvitaan kuitenkin myös tulevaisuudessa paljon energiaa. Suomen teollisuus on erittäin energiavaltaista. Viennistä suuresti riippuvaisena maana Suomen on huolehdittava teollisuuden kohtuuhintaisesta energiansaannista. Suomen ilmasto ja pitkät etäisyydet sekä syrjäinen sijainti aiheuttavat paljon liikennetarvetta mikä merkitsee myös energian kulutusta. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi on otettava käyttöön lisää päästövapaata tai vähempipäästöistä energiaa korvaamaan fossiilisia polttoaineita. Käytännössä tämä tarkoittaa uusiutuvien energiamuotojen lisäämistä sekä ydinvoimaa.

Vähäinen näkökohta ei myöskään ole energiaomavaraisuutemme turvaaminen. Korkean teknologian maana Suomen tulee olla sähköntuotannossa mieluummin viejä- kuin tuojamaa. Liiallinen riippuvuus

YPO/JM/uh

15.6.2009

sähköntuonnista Venäjältä tulee välttää. Uusi voimala lisää tarjontaa ja siten myös kilpailua sähkömarkkinoilla. Fennovoiman hankkeen yhtenä päätarkoituksena on lisätä kilpailua sähkömarkkinoilla, mitä SAK pitää tärkeänä näkökohtana.

Fennovoiman hakemukseen liittyy Ruotsinpyhtään osalta myös mahdollisuus voimalaitosyksikön toteuttaminen sähköä ja kaukolämpöä tuottavana. Käyttämällä hyväksi voimalaitoksen sijainti lähellä pääkaupunkiseutua voitaisiin vähentää nykyisiä kaukolämmön tuotannosta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä merkittävästi. Tämä edellyttäisi siirtoyhteyden rakentamista. Tähän liittyvät taloudelliset ja tekniset kysymykset tulee selvittää, mikäli voimalaitoshanke toteutuu.

Suomessa on ydinvoiman käytöstä pääasiassa myönteisiä kokemuksia. Ydinvoima on osa Suomen monipuolisen energiantuotannon mallia. Uuden ydinvoimalan periaatepäätöstä harkittaessa on otettava huomioon arviot tulevaisuuden energiatarpeesta, kasvihuonekaasujen vähentämistarve sekä kohtuuhintaisen energian saannin merkitys erityisesti teollisuudelle, mutta myös koko Suomen kansantaloudelle ja työllisyydelle. SAK:n näkemyksen mukaan energiaomavaraisuudelle ja kohtuuhintaisella vähäpäästöisellä energialla on keskeinen merkitys Suomen teollisuuden ja palveluiden työllisyydelle ja kilpailukyvyille. Nämä näkökohdat on otettava tarkasti huomioon, kun arvioidaan, onko uuden esitetyn ydinvoimalaitosyksikön toteuttaminen ydinenergiain mukaisesti yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Ydinvoimalaitosten turvallisuus sekä laitoksen ympäristön että työntekijöiden kannalta on erittäin tärkeää. Myös ydinjätteen loppusijoitus on hoidettava turvallisuudesta tinkimättä. Kaikki viranomaisten vaatimukset on täytettävä, kun uuden voimalaitoksen rakentamispäätöstä harkitaan. Loppusijoituspaikan osalta Fennovoiman suunnitelmana on loppusijoituksen toteuttaminen yhdessä muiden suomalaisten ydinvoiman tuottajien kanssa, mistä ei ole kuitenkaan vielä sovittu.

Eri sidosryhmien ja paikallisten asukkaiden mahdollisuus tulla kuulluksi ympäristövaikutusten arviointia tehtäessä on tärkeää. SAK pitää tärkeänä jatkuvaa vuorovaikutusta asukkaiden kanssa ja korostaa, että myös ay-liikkeen edustajia kaikista henkilöstöryhmistä on asianmukaisesti informoitava hankkeesta. Erityisesti Sähköliiton ja lopullisen rakennuspaikkakunnan ammatillisen paikallisjärjestön edustajat on pidettävä ajan tasalla hankkeen etenemisen suhteen.

Suomessa Säteilyturvakeskus ylläpitää ydinturvallisuuden erittäin korkeaa vaatimustasoa. Rakenteilla olevasta Suomen viidennestä ydinvoimalasta saadut kokemukset ja ydinvoimaloiden turvallisuuden parantamisesta kertynyt uusin kansainvälinen tieto on syytä hyödyntää täysimääräisesti seuraavia

YPO/JM/uh

15.6.2009

laitoksia suunniteltaessa. Yhtiön tulee ottaa mahdolliset STUK:n näkökannat ympäristövaikutusten arvioinnista kokonaisuudessaan huomioon. Fennovoiman ydinvoimahanke poikkeaa muista Suomessa parhaillaan valmisteilla olevista hankkeista siinä, että tässä vaiheessa mukana on vielä kolme vaihtoehtoista paikkakuntaa. Kun lopullinen paikkakunta on päätetty, on vielä perusteltua käydä läpi kyseisen paikkakunnan osalta hankkeen ympäristövaikutusarvioinnissa esille nousseet seikat.

Uuden ydinvoimalaitoksen rakentaminen on suuri ja paljon työtä vaativa hanke. Rakenteilla olevan Olkiluoto 3:n kohdalla etukäteisarviot suomalaisille yrityksille ja työntekijöille tulevasta työmahdollisuuksista eivät ole toteutuneet. SAK korostaa sitä, että mahdollisissa uusissa ydinvoimahankeissa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hankkeen suunnittelussa ja rakentamisessa hyödynnetään suomalaista osaamista mahdollisimman paljon. Meneillään olevan hankkeen kokemuksista on otettava myös oppia siten, että voidaan paremmin turvata rakentamiseen osallistuville ulkomaalaisille työntekijöille lakien ja työehtosopimusten mukaiset työehdot.

Fennovoiman hakemuksessa on käsitelty laajasti ja kattavasti muun muassa rakentamiseen, laitoksen turvallisuuteen, rahoitukseen ja taloudellisuuteen, ympäristövaikutuksiin sekä työllisyyteen liittyviä vaikutuksia. Toteutuessaan hanke olisi merkittävä piristysruiske valittavan alueen taloudelle ja työllisyydelle sekä kyseisen kunnan verotuloille.

Riittävän ja päästövapaan energiansaannin turvaamiseksi on olemassa perusteet ydinvoiman lisärakentamiselle Suomessa. Hakemuksen perusteella Fennovoiman hanke on toteuttamiskelpoinen. Suomessa on Fennovoiman hankkeen lisäksi meneillään muitakin hankkeita uuden ydinvoimalaitoksen rakentamiseksi. Lausuntopyyntöissäkin on tähän viitattu. SAK:n jäsenliitoista muun muassa Metallityöväen liitto pitää tärkeänä teollisuuden kilpailukyvyyn vahvistamiseksi ja energihuoltovarmuuden varmistamiseksi, että nyt kaikille kolmelle hakemukselle annetaan rakentamislupa. SAK:n mielestä on perusteltua, että kaikki hankkeet valmistellaan ja käsitellään keskeisiltä osin yhdessä, kun valtioneuvostossa tehdään harkintaa yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta ja päätetään siitä, mikä tai mitkä hankkeet hyväksytään. SAK ei ota kantaa eri voimalahankkeiden ensisijaisuusjärjestykseen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

